

IV. Enerji Verimliliği Günleri 19-20 Ocak 2017 Tarihlerinde Gerçekleştirildi... GÜNDEMİMİZ "ENERJİ VERİMLİLİĞİ"

Şubemiz tarafından düzenlenen IV. Enerji Verimliliği Günleri, Yaşar Üniversitesi Konferans Salonu'nda 19-20 Ocak 2017 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Toplam 300 kayıtlı katılımcı ile gerçekleştirilen etkinlikte; konutlarda, aydınlatmada ve sanayide enerji verimliliğine ilişkin konuların yanı sıra yenilenebilir kaynaklar ve verimlilik arasındaki ilişki de masaya yatırıldı. Enerji üretim maliyetlerinin yüksek olması ve ülkemizin birincil enerji kaynakları bakımından dışa bağımlı olması nedeniyle yaşamsal öneme sahip "enerji verimliliğine" ilişkin güncel gelişmelerin takip edilmesi ve politika geliştirilmesine katkı sağlanmasını hedefleyen etkinlik, kapsamında 2 gün boyunca 5 oturumda 21 bildiri sunumu gerçekleştirildi. İlk gün çalışmalar kapsamında enerji verimliliğine ilişkin 12 bildiri sunumu yapılırken, ikinci gün ise programda yenilenebilir enerji odaklı 9 sunum yer aldı.

IV. Enerji Verimliliği Günleri çalışmalarına, 19 Ocak 2017 tarihinde açılış töreniyle başladı. Açılışta sırasıyla IV. Enerji Verimliliği Günleri Yürütme Kurulu Başkanı Bülent Çarşıbaşı, EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu Başkanı Mahir Ulutaş, Bornova Belediye Başkanı Olgun Atila, EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil, TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Cengiz Göltaş, Yaşar Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Ali Nazım Sözer söz aldı.

IV. Enerji Verimliliği Günleri Yürütme Kurulu Başkanı Bülent Çarşıbaşı açılış konuşmasında, EMO'nun ülke kaynaklarının halkımızın yararına kullanılması ve enerji

verimliliğine ilişkin kamuoyunun bilinçlendirilmesine dönük çalışmalar yürüttüğünü kaydederek, "Ülke çapında enerji ve döviz tasarrufu sağlanması, hava kirliliğinin azaltılması, insan sağlığının korunmasına katkıda bulunulması için teknolojik ve bilimsel esaslar doğrultusunda çalışmalar yürütülmektedir" dedi.

Etkinlikte EMO üyelerinin en temel çalışma alanı olan enerjiye yönelik olarak politikaların ve gelişen teknolojilerin masaya yatırılacağına dikkat çeken Çarşıbaşı, etkinliğin hazırlık süreçleri hakkında da bilgi verdi. Çarşıbaşı, "Etkinlik kapsamında enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji kaynakları konularında sektördeki gelişmelerin ve ülkemize yansımaları değerlendirilecektir" dedi. Enerjinin verimli kullanılmasının barışa, demokrasiye ve istihdama katkı sağlayacağına vurgulayan Çarşıbaşı, etkinlikte emeği geçenlere teşekkür etti.

Siyasi ve Ekonomik Kriz

EMO İzmir Şubesi Yönetim Kurulu

Başkanı Mahir Ulutaş; etkinliğin OHAL koşullarında ve Anayasa değişikliğinin tartışıldığı bir ortamda gerçekleştiğine dikkat çekerek, "Tüm toplumu umutsuzluğa ve geleceksizliğe iten siyasi krize, yoksulluğun ve gelir dağılımı adaletsizliğinin arttığı, TL'nin değer kaybettiği dış borç yükünün büyüdüğü bir ekonomik kriz eşlik ediyor" diye konuştu. Ulutaş, Anayasa'da yapılmaya çalışan değişiklikleri ise şöyle değerlendirdi:

"Yürütmeye sunduğu olağanüstü güç ve yetkiler nedeniyle 12 Eylül Anayasası'nı bile geride bırakan, güçler ayrılığı ilkesini ortadan kaldıran, TBMM'yi işlevsizleştiren, yürütmeyi denetim dışı tutan, yargı bağımsızlığını ortadan kaldıran bu teklif ciddi sınıklar taşımaktadır ve yine ne yazık ki çağdaş, müreffeh, üreten ve hakça bölüşen bir ülke özlemimize hizmet etmemektedir. Etkinliği, ülkemizin bir an evvel gerçek demokrasi ve kalkınmaya odaklı yeni bir toplumsal uzlaşmaya kavuşması dileğiyle açıyoruz."

Sağlıklı Sanayileşme Vurgusu

"Bilgi yoğun, yüksek katma değerli, çevre dostu, yerli üretim teknolojilerine dönük bir Ar-Ge ve sanayileşme politikası bir an evvel yaşama geçirilmelidir" diyen Ulutaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Artık herkesin üzerinde hemfikir olduğu bu gerçeğin yerine rant, çevrenin tahrip edilmesine ve betonlaşmaya dayalı geçici büyümenin tercih edilmesi biz mühendislerin karşı karşıya kaldığı en büyük sorundur. Bu model bir yandan ülkemizdeki mühendis-

leri, 'gelişmiş' tabir dilen ülkelerdeki, bir kısmı beyin göçüyle ülkemizden giden meslektaşlarımızın geliştirdiği ekipmanların kullanıcısı ve montajcısı haline dönüştürmekte, diğer yandan yeniden çok kutuplu hale gelen dünyada, ülkemizin emperyalist bağımlılık zincirini kırıp, siyasal bağımsızlığını geliştirmesi olanağını da temelden yok etmektedir. Unutulmamalıdır ki, siyasal bağımsızlığın temeli iktisadi bağımsızlıktır ve bunun yolu da özgür ve eleştirel düşünen kuşakların yetiştirilmesi amacıyla laik ve bilimsel bir eğitimin her kademedede tesis edilmesi; enerji, madencilik, telekomünikasyon başta olmak üzere temel altyapı sektörlerinin kamusal bir master planla kısa vadeli ekonomik dalgalanmalardan ve şoklardan etkilenmeyecek bir yapıya kavuşturulması ve dünyadaki teknolojik ve bilimsel gelişmeleri yakından takip ederek, ülke için ayakları yere basan, gerçekçi bir sanayileşme, teknoloji ve Ar-Ge politikasının ve buna uygun bir yatırım ve teşvik sisteminin geliştirilmesi olacaktır."

Büyüme Refaha Yansımıyor

Türkiye'de elektrik enerjisi tüketiminin 2016 yılında bir önceki yıl yüzde 3.4 artığına dikkat çeken Ulutaş, büyümenin topluma bir refah artışı olarak yansımadığını kaydetti. Enerji talebini dengelemenin en iyi yolunun enerjinin verimli kullanılmasından

geçtiğini vurgulayan Ulutaş, sanayide "enerji yoğunluğunun" düşürülmesinin önemine dikkat çekti. Enerji yoğunluğunun; yüksek katma değerli, çevre dostu, yerli üretim teknolojilerine dönük bir Ar-Ge ve sanayileşme politikasıyla düşürülebileceğini kaydeden Ulutaş, "Bugün kullanılan üretim modeli, yüksek enerji maliyetlerinin işçilik giderlerinin düşürülmesiyle dengelemesine dayalı olarak sürdürülmeye çalışılmaktadır. Bu model, güvencesiz bir çalışma hayatı yarattığı gibi toplum genelinde de bir yoksullaşmaya neden olmaktadır" diye konuştu. Ulutaş önerilerini şöyle sıraladı:

"Sanayide makinelerin verimli olanlarla değiştirilmesiyle önlem alınabileceği gibi, işlerliği olan bir teşvik ve yaptırım mekanizması oluşturarak, katma değeri düşük ürünler elde edilen, enerji ve çevre canavarı sanayi tesisleri için sınırlandırmaya gidilmelidir. Tonlarca demirin bir mikro işlemci etmediği bir dünyada, Türkiye'nin bilgi yoğun bir üretim modeline geçmesi, hem enerji ihtiyacını düşürecek, hem de yüksek teknoloji ithalatının yarattığı sorunları çözecektir."

Enerjinin üretimden tüketildiği tüm noktalarda kadar verimlilik esasıyla planlanması gerektiğini kaydeden Ulutaş, "Gelişmiş olarak nitelendirilen ülkelere kıyasla, daha fazla enerji tüketerek daha düşük katma değer-

li ürün üretiyoruz. Elbette, bu sonuç, neo-liberal ekonomi kapsamında ülkemize biçilen rol ve yerel aktörlerin yanlış politikalarından kaynaklanan çarpık yapılanmanın ürünüdür" dedi.

"Kayıp-Kaçak Dipsiz Kuyuya Dönüştü"

Kapsamlı yeni sanayileşme politikasına ihtiyaç duyulurken, saat dilimi değişikliği gibi çözümlerle vakit kaybedildiğini vurgulayan Ulutaş, konuşmasını şöyle sürdürdü:

"Elektriği iletirken, dağıtırken yaşanan teknik kayıp sorunu bile özelleştirme sonrası bir dipsiz bir kuyuya dönüşmüştür. Dağıtım şirketlerinin kayıp ve kaçak hedeflerini düzenli olarak yükselten Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun, işlevi dağıtım şirketlerinin kaybettiği enerjinin halka faturalandırılmasının yeni yollarını bulmaya dönüşmüştür. Her tarife döneminde bu anlayışın yeni yansımalarını tespit edip, kamuoyuna duyurmaya devam ediyoruz. Yurttaşların kayıp ve kaçak bedellerine ilişkin açtığı davaları engellemek için yasa değişikliği bile yapılan bu ortamda, dağıtım şirketlerine her koşulda tahsilat olanağına verilmesi, kayıp ve kaçak oranının düşürülmesi önündeki en büyük engeldir. Üstelik kayıp ve kaçak enerji için kamunun toptancı şirketi TETAŞ üzerinden ucuza elektrik alma olanağı varken dağıtım şirketlerinin, şebeke iyileştirmesi için yatırım yapmalarını beklemek saflık olur.

Geçtiğimiz yılın son günlerinde doğalgaz ve buna bağlı olarak elektrik arzında yaşanan sorun, İstanbul başta olmak üzere Marmara Bölgesi'nde günlerce hayatı durma noktasına getirmiş, milyonlarca dolarlık zarar oluşturmuştur. AKP iktidarında uygulanan vahşi özelleştirme ve piyasalaştırma politikalarının yarattığı bu yapısal sorunlarının çözümü; alanın bir bütün olarak yeniden kamucu bir anlayışla yapılandırılmasından geçmektedir."

Enerjinin, siyasi ve kar güdüsüyle gerçekleştirilen müdahalelerden uzak, özerk bir yapı tarafından kamu yararı doğrultusunda yönetilmesi gerektiğini vurgulayan Ulutaş, konuşmasını şöyle tamamladı:

"İsteyenin istediği yere, istediği zaman santral kurmasına hatta bu santalleri istediği zaman çalıştırmasına, dağıtım şirketinin kaybettiği enerjinin bedelini kamudan tahsil etmesine dayalı bu sistemin, problem üretmemesi beklenemez. Hem yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılması hem de yurttaşlara kaliteli, kesintisiz ve ucuz elektrik sunulabilmesi için enerjinin bir bütün olarak siyasi ve kar güdüsüyle gerçekleştirilen müdahalelerden uzak özerk bir yapı ile kamu yararı doğrultusunda yönetilmesi ilkesine geri dönmelidir."

Bornova Yenilenebilir Enerji Kullanıyor

Bornova Belediye Başkanı Olgun Atila ise konuşmasına Avrupa Enerji Ağı kapsamında belediyenin enerji verimliliğine ilişkin çalışmalarına anlatarak başladı. Geçtiğimiz Haziran ayında Avrupa Enerji Kentleri Ağı Yıllık Konferansı ve Genel Kurulu'na Bornova Belediyesi'nin ev sahipliği yaptığını kaydeden Atila, 26 ülkeden 300'e yakın parlamenter, belediye başkanı, meclis üyesi, bürokrat, uzman ve akademisyenin katılımıyla etkinliğin düzenlendiğini kaydetti. Bornova Belediyesi'nin kullandığı enerjinin yüzde 25'ini güneş enerjisinden karşılandığını belirterek, bu yıl kurulacak

enerji kooperatifi ile oranı yüzde 100'e çıkarmayı hedeflediklerini vurguladı. Belediye'nin enerji tüketimi azaltılarak, tasarruf edileceğini ifade eden Atila, kamu kaynaklarını daha verimli kullanmayı hedeflediklerini ifade etti.

Ülke tarihinin en karanlık günlerinden geçildiğini ifade eden Atila, birlikte yaşam için mücadelenin yükseltilmesi gerektiğini vurguladı. Birlik ve beraberliğe duyulan ihtiyacın arttığına dikkat çeken Atila, "Birlikte yaşamayı öğrenmeliyiz. Bunda da her zaman Odalarımız öncü oldu. Ülke insanı bizlerden, sizlerden büyük bir ışık bekliyor. Ülkenin kurtuluşunu ancak birlikte sağlayabiliriz" diye konuştu.

"Geleceğimize Karanlık Örtü Giydirilmek İsteniyor"

Atila'nın ardından kürsüye gelen EMO Yönetim Kurulu Başkanı Hüseyin Yeşil ise konuşmasına olağanüstü hal koşullarını süreklileştirecek Anayasa değişikliğine ilişkin değerlendirmelerle başladı. "Kırsı tartışmalar ve dayatmalar içerisinde geleceğimize karanlık bir örtü giydirilmek istenmektedir" diyen Yeşil, hem görüşmelerin yapılaş şekli itibarıyla, hem OHAL döneminde yapılması nedeniyle tarihsel olarak hem de içeriksel anlamda Anayasa değişikliği dayatmasını eleştirdi.

TBMM'de sürdürülen Anayasa görüşmelerinde ibret verici görüntülerin yaşandığını, Anayasanın oylanma şeklinin demokrasiye de, hukuka da aykırı olduğunu belirten Yeşil, şöyle konuştu:

"Bu aykırılıklar; Meclis yoklama-

sında yapılan usulsüzlükten başlayıp, en temel demokrasi kuralı olan gizli oy ilkesi ihlaline kadar uzanmaktadır. Demokrasiye ve hukuka aykırı olarak iktidar vekilleri gizli oy kuralını çiğneyerek açık oy kullanmışlardır. Milletvekilleri üzerinde kurulan baskı bununla da kalmamıştır. Anayasa değişikliğinin Meclis'ten geçmeme riskine karşı erken seçim şantajı devreye sokulmuştur. Ülkenin erken seçime götürüleceği söylenerek; milletvekilleri vekillik haklarından yoksun bırakılmakla tehdit edilmişlerdir. Kişisel bir iktidar hırsıyla her yol mubah sayılmaktadır. Her türlü kavram, tarihsel gerçeklik adeta bir yalan makinasıyla tahrip edilip, yozlaştırılmaktadır. Zorbalık TBMM'deki şiddet görüntüleriyle basına yansımaktadır. Bir kadın milletvekilinin boğazına sarılarak, cep telefonunu almak istemeye kadar... Bu kadar yalan, dolan, baskı ve zorbalığın olduğu yerde her türlü direniş haktır.”

“Demokrasi ve Adalet Rafa Kaldırıldı”

Türkiye'nin tarihsel bir yanlış içine sokulduğu uyarısında bulunan Yeşil, ülkenin kan gölüne çevrildiğini, canlı bombalar ve patlayıcı yüklü arabaların kol gezdiğini, suikastların, saldırıların birbirini izlediğini kaydetti. 15 Temmuz Darbe Girişimi ile elde edilen OHAL koşullarında, demokrasi ve adaletin rafa kaldırıldığını belirten Yeşil, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Ne yazık ki iktidarın paralel yapı ile kurduğu ortaklık, ironik bir şekilde iktidara karşı yapılan darbe girişimi sayesinde devam etmiş; OHAL koşullarında tek adamı dayatan Anayasa değişikliği süreci başlatılabilmıştır. Milli irade diyenlerin kendisine pâyanda olan bir partiyi koltuğunun altına alması dışında hiçbir toplumsal müzakere ve mutabakat olmaksızın; toplumun bir arada yaşam sözleşmesi olan Anayasa değiştirilmeye çalışılmaktadır. Yalnızca bunlar bile bu

Anayasa değişikliğinin ülkemiz için iyi bir gidişat olmadığını görmeye yeterlidir. Ancak esastan bakıldığında Anayasa değişikliğinin adı üzerinde olağanüstü hal olan OHAL koşullarının sisteme yerleştirilmesi olduğu görülmektedir. OHAL ile tüm yetkileri toplayan Cumhurbaşkanı, OHAL'in kalıcılaştırılmasıyla dahi yetinilmeyecek, tek adam yetkileriyle donatılmak istenmektedir.”

Anayasa değişikliği ile kuvvetler ayrılığının tamamen ortadan kaldırıldığına işaret eden Yeşil, “Bırakın kuvvetler ayrılığını, güç tek bir kişi elinde toplanmakta ve üstelik kontrolsüz güç oluşturulmaktadır. Zaten biat kültürünün yerleştirildiği siyaset ortamında tek tük çıkabilen farklı sesler de tamamen bastırılmış ve anlamsızlaştırılmış olacaktır” dedi.

Anayasa Değişikliği Ne Getiriyor?

Anayasa değişikliğiyle yapılmak istenen düzenlemelere ilişkin olarak da Hüseyin Yeşil, şunları söyledi:

“Hükümet lağvedilip, tüm yetkiler partili bir Cumhurbaşkanı'na verilmektedir. Milletvekillerini belirleyecek olması nedeniyle yasama da baştan yok hükmündedir. Ama bununla da yetinilmemekte, yasama yetkilerine de Cumhurbaşkanı'nın el koyması sağlanmaktadır. Cumhurbaşkanı kendisine sağlanan sınırsız bir yürütme yetkisi ile cumhurbaşkanı yardımcılarını, ba-

kanları atamakla kalmayacak, kariyer ve liyakat esaslarına da bakılmaksızın tüm bürokratları da dilediği gibi atayabilecektir. Ülkenin gelişmesi ve kalkınması için birçok kurumun özerk bir yapıya kavuşması gerekirken, memuriyet güvencesini dahi ortadan kaldıran katı, otoriter bir idari yapı kurulacaktır. Ülkemizde Özal döneminde başlayan ve Meclis'i devre dışı bırakması nedeniyle hem hukuki anlamda hem de demokrasi açısından eleştirilen kanun hükmünde kararname, asli yönetim şekli olarak, Cumhurbaşkanı'na verilmiş bir yasama yetkisi olarak yürürlüğe girecek.

Peki, bu sınırsız yasama ve yürütme yetkisinin denetimi nedir diye sorarsanız; kocaman bir yok ile karşılaşıyoruz. Gensoru yok, güven oylaması yok, bildiğiniz denetim mekanizmalarının hiçbirisi yok. Tam yetkili ve tam sorumsuz bir kişinin eline bırakılmış bir yönetim şekli. 360 oyla kendi kendini feshedebilen TBMM'de 400 oy çıkarsa Yüce Divan söz konusu olabilecek. Milletvekillerinin de nasıl seçildiği malum. Partili Cumhurbaşkanı olarak milletvekili listelerini de kendisi yapacak.

Yargı ile ilgili düzenlemeler ise tam bir otoriter yönetim örneği. Anayasa Mahkemesi'nin 15 üyesinden 12'sini, Hakimler Savcılar Yüksek Kurulu'nun 13 üyesinden 6'sını doğ-

rudan tek adam seçecek. Kalanları da TBMM seçecek. Zaten yargı bağımsızlığından söz edemeyeceğimiz ülkemizde bir kişiye bağlı yargı eliyle iktidarın icraatı değil buna karşı hak arayışında olan insanlarımızın cezalandırıldığı bir sistem yaratılmış olacak.”

Enerji Bütüncül Şekilde Planlanmalı

Yeşil, Türkiye’de gerçekten enerji verimliliğini ve bunun için yapılan teknolojik atılımlardan söz etmek istediklerini, ancak 31 Mart 2015 tarihinde tüm ülkeyi karartan enerji yönetiminin, Aralık sonu ve bu yılın başında da doğalgaz kriziyle başlayan bir enerji krizine yol açtığını kaydetti. “Bu ortamda enerji verimliliğinden söz etmek lüks gibi görünse de öyle olmadığını, öyle olmaması gerektiğini hepimiz biliyoruz” diyen Yeşil, EMO olarak yıllardır enerjinin bütüncül olarak merkezi bir şekilde planlanması ve kamu yararına yönetilmesi gereken bir alan olduğunu söylediklerini anımsattı. Enerji verimliliğinin de bu politika bütününün temel bir parçası olduğunu belirten Yeşil, “Her ne kadar yaşadığımız enerji krizi iktidarın yandaş sermayeyi kollayan serbestçilik anlayışının bir sonucu olsa da enerji verimliliği; enerji krizine bir nebze de olsa çözüm üretilebilecek bir alandır, hele de bütünsel yaklaşım içinde yerli yerine oturtulabilirse...” diye konuştu.

“Tasarruf” kelimesinin gündemden kaldırılıp sadece “verimlilik” kelimesinin kullanılmasının arkasında yatan mantığı sorgulayan Yeşil, sistemin enerji verimliliğine yeni bir piyasa, yeni bir pazar gözüyle baktığını söyledi. Yeşil, “Bunun üzerinin enerji tüketiminin azaltılmasıyla soslanması, enerji verimliliğine sadece bir pazarlama stratejisi olarak bakıldığını göstermektedir. Biraz evvel değindiğimiz Anayasa tartışmalarında nasıl ‘demokrasi’ amaç olmaktan çıkarılıp araçsallaştırılıyorsa; enerji verimliliği de daha az enerji tüketerek daha iyi sonuçlar elde etme amacından uzaklaştırılıp, pazarlama tekniğine indirgenmektedir” diye konuştu.

“Cinsiyetçi Yaklaşımlar Bırakılmalı”

Gereksiz enerji tüketimine karşı çıktıkları gibi yeni teknolojik gelişmelerle enerjiyi verimli kullanarak aynı üretim değerine daha az enerjiyle ulaşmayı da önemsediklerini vurgulayan Yeşil, sözlerini şöyle sürdürdü:

“Hemen bir örnek verecek olursak; işte günden güne yayılan rezidanslar... Akıllı ev deniyor, ama bir bakıyorsunuz enerji tasarrufu değil spot lambalar, bol aydınlatma gibi enerji tüketimini artırıcı uygulamalar yapılıyor. Ya da insana göre değişebilen ihtiyaçları göz ardı eden akıllı sistemlerin yarattığı zorluklar; insanları boşa enerji tüket-

meye itiyor. Yani enerji verimliliğinin yaşam kalitesinin düşürülmesi değil, tersine en sağlıklı yöntemlerle enerjinin etkin kullanılması olduğunu akıldan çıkarmamak gerekir. Bu açıdan bakıldığında elektrik kullanımında enerji verimliliğinin bir yaşam biçimi olarak içselleştirilmesi ve bilinçlendirme çok önemlidir. Ne yazık ki evlerde enerji verimliliği denildiğinde cinsiyetçi bir yaklaşımla yalnızca ev kadınlarına yönelik bilinçlendirme uygulamalarına başvurulması, daha başından enerji verimliliğini anlamadığımızı göstermektedir. Ev içinde yaşayan baba da anne de çocuk da enerji tüketiminde rol almaktadır.”

Yeşil, enerji verimliliği yüksek be-yaz eşya tüketiminin sıklıkla gündeme geldiğine dikkat çekerek, “Cihazların ömürlerini doldurmadan çöpe atılması da zaten o cihazları üretmek için kullanılmış bir enerjinin, ekonomik kaynağın çöpe atılması anlamına gelecektir” uyarısında bulundu. “Eski teknoloji yüksek enerji tüketen ürünlerle ülkemizin teknoloji çöplüğü haline getirilmesine yol açılmaktadır” diyen Yeşil, ülkemizde gerçek anlamda enerji verimliliği potansiyeli ve bunun enerji verimliliği ile ekonomik yönden etkisinin değerlendirilmesi için öncelikle bir envanterin çıkarılmasına ihtiyaç bulunduğunu belirtti.

“Verimli Ürünler Lüks Tüketim Sayılmamalı”

Yeni ürün alınırken elbette enerji verimli ürünlerin tercih edilmesi gerektiğini belirten Yeşil, “Ancak bu tercihte önemli bir kıstas; fiyat olarak tüketicinin karşısına çıkmaktadır. Pazarlama aracı olarak görülmesi nedeniyle ürünlerdeki enerji verimliliği; yüksek kâr elde etmenin bir yolu olarak düşünülmektedir. Bu nedenle gerçek maliyetten bağımsız fiyatlar ortaya çıkabilmektedir” dedi. Yeşil, hükümetlerin enerji verimli ürünleri lüks

tüketim gibi vergilendirmemesi kadar satıcıların da fahiş kâr elde etmenin aracı olarak görmemeleri, hatta buna yönelik düzenlemeler yapılması önerisini gündeme getirdi.

Elektrik üretimi ve dağıtım aşamasındaki verimliliğe de dikkat çeken Hüseyin Yeşil, özelleştirme ve serbestleştirme sürecinin ardından dağıtım şirketlerinin, kayıp ve kaçak açısından sürekli hedef yükseltilerek fonlanmaları nedeniyle yatırım ihtiyacını ertelediklerini belirtti. Yeşil, "Ancak buna yönelik ne şeffaf bir yönetim ne de yeterli bir denetim söz konusudur" uyarısında bulundu.

İletim sisteminin de 31 Mart 2015'de yaşanan ve dünyanın en büyük elektrik sistemi çökmeleri arasına giren krizden bu yana sürekli tehlike sinyali verdiğini anlatan Yeşil, "İletim sistemine taşıma kapasitesinin üzerinde yüklenilmesi hem kayıpların artmasına yol açmakta, hem de sistemi çökme riskine maruz bırakmaktadır. İletim sistemi ihtiyaçlarını, özelleştirilmiş üretim ve dağıtım piyasasını destekleyebilmek için göz ardı eden; bakım ve yatırım çalışmalarını erteleyen iktidar bu anlamda büyük bir açmaz yaratmıştır" diye konuştu.

Pik Saatler ve Tarife Açmazı

Hüseyin Yeşil, yaz saati uygulamasıyla enerjide tasarrufu değil tüketimi pompalayarak şirketlere daha büyük bir pazar sunulmaya çalışıldığını, sonra da bu pazara yeterli elektriğin bile verilemediğini belirtirken, "Yani enerji verimliliği öyle cinsiyetçi kamu spotlarına bırakılacak bir alan değildir" dedi. Yeşil, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Yaz saati ile ilgili EMO'nun ses getiren çalışmasından sonra yaz saatine ilişkin çalışmayı yapan kurum temsilcilerinin pik saatleri değiştirerek iletim sistemini rahatlamayı hedeflediklerine ilişkin dolaylı açıklamalarıyla karşılaşıyoruz. Burada da temel bir

yanlış vardır. Pik saatlerde rahatlama isteyen bir enerji yönetimi; elektrik kullanıcılarını tek zamanlı tarifieden çok zamanlı tarifeye yönlendirerek, pik saatlerdeki tüketimi diğer zaman aralıklarına kaydırmaya çalışır. Böylece pik saatlerdeki sisteme aşırı yüklenme sonucunda oluşan kayıp oranları aşağıya çekilebilir. Ama yapılan bakıyoruz: 1 Ocak 2016'da mesken kullanıcılarından tek zamanlı faturalara yüzde 6.8 olan zam, çok zamanlı tarife grubunda gündüz için yüzde 12.7, puant saatlerde yüzde 9.1, gece tarifesinde ise yüzde 19.6 oranında yapılmıştır. Yani çok zamanlı tarifenin cazip hiçbir yönü bırakılmamıştır. Yani bu kadar basit düzeydeki bir akıldan dahi uzak bir enerji yönetimi söz konusudur."

Oburluk Çağında "Verimlilik" Sorunu

Yeşil'in ardından konuşan TMMOB Yürütme Kurulu Üyesi Cengiz Göltaş ise konuşmasına EMO İzmir Şubesi'ni kutlayarak başladı. Enerjinin verimli kullanılmasına ilişkin araçların TMMOB tarafından düzenlenen etkinliklerle kamuoyu ile paylaşıldığına dikkat çeken Göltaş, konuşmasını şöyle sürdürdü: "Tabii, bir de madalyonun diğer yüzü var. Bizler böylesine sorumlu davranırken, eşitlik ve adaletin olmadığı bu oburluk çağında 'verimlilik' meselesini hangi çerçeveye oturtacağız sorusuyla da karşı karşıyayız. Dünya ekonomik dengelerine dair yapılan son bir değerlendirmeye göre, dünyada en zengin 62 kişinin toplam geliri 3.5 milyar insanın gelirine eşitmiş. Dünya nüfusu 7 milyar. Yani dünyanın yarısı 62 kişiye çalışıyor. Yani sermayenin giderek merkezileştiği tarihsel bir dönemdeyiz. Evet, insanlık bir uygarlık krizi yaşıyor. Bir yanda sınırsız zenginlik, diğer yanda derin bir yoksulluk ve açlık. Sürekli hale gelen ve yayılma riski taşıyan bölgesel savaş ve çatışmalar toplumları tehdit ediyor. İnsan eliyle oluşan doğa tahribatı gi-

derek şiddetleniyor ve dönülmez eşige doğru hızla yol alıyor ve doğal olarak insani değerlerde ciddi bir erozyon yaşanıyor.

Doğa Metalaştırıyor

Enerji verimliliğinin küresel ölçekte üretim ve tüketim sarmalından bağımsız ele alamayacağını vurgulayan Göltaş, konuşmasını şöyle devam etti:

"TMMOB ve EMO bir bütün olarak verimlilik kavramının tartışılmasında planlama olgusuna, başta enerji olmak üzere kaynakların doğru kullanımı ve adil paylaşımı meselesine geçmişten bugüne vurgu yapmaktadır. Tam da bu nedenle, sermayenin kendini genişletilmiş ölçekte yeniden üretmek adına ekonomik büyümenin gerektirdiği sınırsız pazar arayışına bir çare bulmak için geliştirdiği, doğanın finansallaştırılması ve dünya ölçeğinde toprak, hava, su dahil tüm canlıların metalaştırılmasına karşı başka bir uygarlığın mücadelesini vermektedir."

Kalkınma, büyüme gibi kavramlarla yoksul çoğunluğun umut tacirlerinin kölesi haline getirildiğini ifade eden Göltaş, kapitalizmin bu kavramlara "yeşil ekonomi", "yeşil büyüme", "yeşil enerji" kavramlarını da eklediğini vurguladı. Bugün "enerji verimliliği" ve "temiz enerji" kavramlarıyla yeni bir metalaştırma yapılmaya çalışıldığını ifade eden Göltaş, havanın, toprağın ve suyun her ölçekte piyasalaştırılarak kar zincirine katılması için uğraşıldığını anlatırken, "Karbon emisyonlarının alınıp satılması üzerine uluslararası kongreler düzenlenmesi, suyun ticarileştirilmesi, tarımsal alanların bü-

yük ölçekli yatırımlara açılması hep insanlığın iyiliği adına pazarlanıyor” dedi. Herşeyin sonlu olduğu bir dünyada ihtiyaçların sonsuz olamayacağına vurgu yapan Göltaş, kimin için, nereye kadar ve neye rağmen enerji üretimini büyütüleceğinin sorgulanmasını istedi.

Nasreddin Hoca'ya sorulan “Göl maya tutar mı” sorusunun “Bu kadar yağurdu nasıl pazarlayacağız” sorusuna dönüştürüldüğünü ifade eden Göltaş, “TMMOB olarak diyoruz ki böyle yağma yok. Ya tutarsa diye değil, tam

da inanarak büyük insanlığın kurtuluşu için göle maya çalmaya devam edeceğiz” sözleriyle konuşmasını tamamladı.

Göltaş'ın ardından kürsüye gelen Yaşar Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Prof. Dr. Ali Nazım Sözer ise etkinliğe ev sahipliği yapmaktan duydukları memnuniyeti dile getirdi. EMO'nun konunun toplumsal boyutlarına ilişkin açıklamalarına dikkat çeken Sözer, enerjinin nasıl üretildiği kadar nasıl tüketildiğinin de önemli bir sorun olduğunu vurguladı. Konuşmasında verdiği örneklerle tasarruf kültürünün önemine vurgu yapan Sözer, etkinliğin enerji verimliliği kültürüne katkı yapmasını dileyerek, emeği geçenlere teşekkür etti.

IV. Enerji Verimliliği Günleri'nde Güncel Gelişmeler Tartışıldı

Açılış töreninin ardından düzenlenen ve Fikret Şahin'in başkanlık ettiği ilk oturuma Samet Yılandı "Ülkemizde Enerji Kimlik Belgesi Uygulamaları ve Yeni Bep-Tr Yazılımı", Arif Künar "Sürdürülebilir ve Enerji Etkin Binalar" ve Hacer Şekerci "Üniversitelerde Enerji Yönetim Sisteminin Oluşturulması-Yaşar Üniversitesi Uygulaması" başlıklı sunumlarıyla yer aldılar. Yrd. Doç. Dr. Hacer Şekerci'nin başkanlığında gerçekleştirilen ikinci oturumunda ise Olgun Sakarya tarafından "Enerji Verimliliği-Elektrik Tarifeleri", Bülent Çarşıbaşı tarafından "Sanayide Enerji Etüdüleri", Hakan Olcay tarafından "Sanayide Enerji Verimliliği Uygulamaları" ve Dikmen Pehlivan tarafından ise "Sanayide Enerji Verimliliği Uygulamaları ve Ekotasarım" başlıklı bildiriler sunuldu.

Bülent Çarşıbaşı'nın yönettiği ilk günün son oturumunda ise Ares Aybar "LED Aydınlatma Sistemleri ve Enerji Verimliliği", Onur Günduru "Enerji Verimliliği Danışmanlık Sektörü", Bertan Başak "Türkiye'deki Mevcut Enerji Verimliliği Finansmanı Uygulamaları" ve Burak İncekara ise "Sürücüler ve Pompalarda Enerji

Verimliliği" başlıklı bildirimleriyle yer aldılar.

Yenilenebilir ve Verimli Enerji

Etkinliğin ikinci gününde ise ilk olarak Prof. Dr. Cüneyt Güzeliş'in başkanlığındaki dördüncü oturum düzenlendi. Bu oturumda Hüseyin Vatansver "Yenilenebilir Enerji Yerli Ekipman Üretimi ve Enerji Verimliliği", Enver Ünal "Organik Atıklardan Elektrik Enerjisi Üretimi", Onur Kısar "Rüzgar Santrallerinde İşletme ve Bakımın Enerji Verimliliğine Etkisi", Ramazan Özdemir "Hibrit Sistemli Kesintisiz Güç Kaynakları" ve Hacer Şekerci tarafından ise "Emisyonların Azaltılmasına Giden Yol, Enerji Yönetim Sistemlerinin Kurulması

Yaygınlaştırılması" konularına ilişkin sunumlar gerçekleştirildi.

Mükremin Zülkadiroğlu başkanlığında gerçekleştirilen etkinliğin son oturumunda ise Özer Kara "Evsel Fotovoltaik Sistemlerde Yeni Nesil Depolama Teknolojileri ile Akıllı Ev Çözümleri", Egemen Azmak "Şebekeden Bağımsız Fotovoltaik Sistemlerde (Off-Grid PV) Enerji Verimliliği", Mutlu Boztepe "Fotovoltaik Güç Sistemlerinde Verimliliği Etkileyen Parametreler" ve Fatih Yılmaz "Güneş Elektrik Santralleri ve Kurulum Detayları, Ürün Tercihleri" başlıklı sunumlarıyla yer aldılar.

